

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/39/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1720200460
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1720200460.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a JUDr. Ľubice Bundzelovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, D., v konaní zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, dieťa rodičov: matky E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, D. a otca F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XX, G., t.č. ÚVTOS Chorvátska 5, Bratislava, o zvýšenie výživného na maloleté dieťa, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Pezinok zo dňa 27. marca 2023, sp. zn. 12P/38/2020-229, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **m e n í** tak, že výživné otca na maloletú A. zvyšuje zo sumy 100 eur mesačne na sumu 140 eur mesačne **s účinnosťou od 11.03.2020**, ktoré výživné je povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky.
- II. Nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 11.03.2020 do 31.03.2023 **vo výške 1.503 eur** súd povoľuje otcovi splácať v mesačných splátkach po 42 eur spolu s bežným výživným k rukám matky počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že nezaplatenie jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.
- III. Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Pezinok č. k. 12P/237/2015-37 zo dňa 12.04.2016 v časti výšky výživného na maloletú A..
- IV. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov tohto konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletú A. z doterajšej sumy 100 eur mesačne na sumu 200 eur mesačne, počnúc dňom 11.03.2020, ktorú sumu je otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred (výrok I.), zročné výživné na maloletú A. za obdobie od 11.03.2020 do 01.04.2023 v sume 3 664, 50 eur povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 105 eur spolu s bežným výživným počnúc dňom 01.04.2023 k rukám matky s tým, že neplnenie jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia (výrok II.), vyslovil, že týmto rozsudkom sa mení rozsudok Okresného súdu Pezinok, č. k. 12P/237/2015-37 zo dňa 12.04.2016 v časti výšky výživného na maloletú A. (výrok III.) a napokon rozhodol, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania (výrok IV.).

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil aplikáciou ustanovení § 26, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej ZR) a jeho článkom 5, vecne tým, že návrh matky na zvýšenie výživného bol podaný v celom rozsahu dôvodne. Z odôvodnenia vyplýva, že súd prvej inštancie mal preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Pezinok zo dňa 12.04.2016, sp. zn. 12P/237/2015 – 37 bola uložená otcovi

povinnosť prispievať na výživu maloletej A. mesačne sumou 100 eur počnúc dňom 21.08.2015 a zaplatiť zročné výživné za obdobie od 21.08.2015 do 31.03.2016 v sume 400 eur v mesačných splátkach po 50 eur spolu s bežným výživným. Matka bola vtedy slobodná, bývala u svojej matky spolu s mal. A., s ktorou bola na rodičovskej dovolenke, inú vyživovaciu povinnosť nemala. Aktuálne býva v prenajatom byte spolu s partnerom, maloletou A. a mal. synom H. A., nar. XX.XX.XXXX, z predchádzajúceho manželstva, na ktorého má súdom od jeho otca určené výživné v sume 250 eur mesačne. Matka pracuje ako učiteľka v materskej škole s mesačným netto príjmom vo výške 850 eur a zároveň poberá rodičovský príspevok vo výške 383 eur na maloletého H.. Ďalej mal súd preukázané, že otec maloletej v čase poslednej úpravy výživného bol nezamestnaný, pričom striedal viaceré krátkodobé zamestnania, fluktoval, vyhýbal sa riadnemu zamestnaniu, pričom nebol invalidizovaný a ide o zdravého človeka v produktívnom veku žijúceho v bratislavskom kraji. Toho času je vo výkone trestu odňatia slobody a z jeho vyjadrenia vyplýva, že si uvedomuje potrebu zvýšenia výživného na maloletú, o maloletú má záujem a je ochotný prispievať na jej výživu zvýšenou sumou keď bude na slobode, nakoľko v jeho aktuálnej situácii nie je schopný platiť na maloletú 200 eur mesačne. Súd konštatoval, že životná situácia, na ktorú sa otec maloletej odvoláva, je plne v jeho réžii, a to, že otec je vo výkone trestu odňatia slobody, nemôže byť na úkor maloletej. Každý z rodičov je povinný venovať všetky svoje sily dôslednému zabezpečeniu ich výživy, nakoľko maloleté dieťa je úplne odkázané na starostlivosť rodičov. Otec nemôže presúvať na matku celú osobnú aj finančnú starostlivosť. Súd pri rozhodovaní zohľadnil aj fakt, že náklady na maloletú sa medzičasom zvýšili, v čase poslednej úpravy výživného bola vo veku 2 rokov a t.č. je vo veku 9 rokov, navštevuje základnú školu, zúčastňuje sa záujmových krúžkov, pričom osobnú starostlivosť o maloletú vykonáva v celom rozsahu matka. Otec svojim postojom dlhodobo ohrozuje práva a právom chránené záujmy maloletej dcéry. Súd prihliadol na matkou predložené vyčíslené náklady na maloletú, ktoré jednoznačne preukazujú opodstatnenosť stanovenej výšky výživného, a tiež na odporúčenie kolízneho opatrovníka, aby návrhu matky vyhovel v celom rozsahu. Stanovené výživné v sume 100 eur nepokrýva ani polovicu oprávnené vyčíslených nákladov matky na maloletú, ktoré táto vyčísliła na 400 eur a nie je dostatočným vykompenzovaním výhradnej osobnej starostlivosti matky, keď otec sa na výchove maloletej žiadnym spôsobom nepodieľa. Preto súd návrhu vyhovel majúc za to, že takto určené výživné je primerané a je v najlepšom záujme maloletej.

3. Zároveň súd priznal maloletej A. zročné výživné od 11.03.2020 do 01.04.2023 v sume 3 664,50 eur, ktoré zaviazal otca splácať v mesačných splátkach po 105 eur spolu s bežným výživným počnúc dňom 01.04.2023, nakoľko mal za preukázané, že jednorazové zaplatenie zročného výživného nie je v aktuálnych možnostiach a schopnostiach otca. O trovách konania rozhodol v súlade s ustanovením § 52 Civilného mimosporového poriadku.

4. Proti tomuto rozsudku podal otec maloletej v zákonnej lehote odvolanie. Namietal, že súd neprihliadal na jeho životnú situáciu, teda na skutočnosť, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody. Uznáva, že je to jeho vina a dcéra s tým nemá nič spoločné, avšak je nereálne, aby platil výživné v sume 200 eur mesačne a k tomu splátky zročného výživného 105 eur, keďže výška jeho mesačnej odmeny, ktorou môže disponovať, je aktuálne cca 60 eur. Čistá odmena za prácu vo výkone trestu síce predstavuje 230 eur, z toho ale ústav zráža náklady na výkon trestu cca 105 eur, výživné na maloletú približne 50-55 eur, splácanie inej pohľadávky cca 10-15 eur a zvyšok mu je pripísaný na účet (o čom ako dôkaz odvolateľ predkladá výplatné pásky). Poukázal na to, že hoci odvolací súd už raz rozsudok zvyšujúci výživné na sumu 200 eur zrušil a vrátil vec okresnému súdu na nové konania, tento rozhodol opäť rovnako. Ďalej uviedol, že svoju dcéru nevidel približne šesť rokov, nakoľko matka maloletej mu neumožňuje stýkať sa s ňou a odmieta mu poslať aj jej fotografiu, takže nevie ani ako vyzerá. Záverom otec uviedol, že chce na maloletú platiť výživné, avšak v súčasnosti súdom určené výživné platí v jeho situácii nedokáže a do uplynutia jeho trestu pri takto stanovenej výške mu narastie neúnosný dlh, ktorý následne bude len veľmi ťažko splácať.

5. Matka a kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadrili.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie otca je čiastočne dôvodné.

7. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým vyhovel návrhu matky na zvýšenie výživného na maloletú zo sumy 100 eur na sumu 200 eur od podania návrhu a zároveň uložil otcovi splatiť dlh na zročnom výživnom v sume 3 664,50 eur v mesačných splátkach po 105 eur spolu s bežným výživným.

8. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

9. Podľa § 26 ZR, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

10. Podľa § 78 ods. 1 ZR, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

11. V zmysle ustanovenia § 78 ZR v spojení s ustanovením 121 CMP predstavuje práve zmena pomerov hmotno-právnu podmienku pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom. Zmena pomerov musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne a to okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne, vývojom životných nákladov.

12. Podstatná zmena pomerov musí byť v súdnom konaní dostatočne preukázaná, takže súd musí preto podrobne skúmať pomery na strane účastníkov v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a porovnať ich s aktuálnymi pomermi. Povinnosťou súdu v konaní o zvýšení alebo znížení výživného je predovšetkým dôsledne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane dieťaťa vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovne rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, schopnosť starať sa o seba, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa v súvislosti so školskou dochádzkou, zdravotnou starostlivosťou, ako aj jeho kultúrnymi, športovými a inými voľnočasovými aktivitami. Rovnako na strane povinných osôb súd musí porovnávať zistené aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery s pomermi zistenými v čase posledného rozhodovania, aby mohol dospieť k záveru buď o podstatnej zmene pomerov, prípadne k záveru, že k zmene pomerov nedošlo a to v súvislosti s príjmami rodičov dieťaťa, počtom ich vyživovacích povinností, osobných a materiálnych pomerov v nadväznosti na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a podobne. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu a jednak jeho životný štandard, ktorým sa prezentuje navonok.

13. K inštitútu výživného pre maloleté dieťa treba pristupovať ako k základnému právu dieťaťa, na ktorom sa majú podieľať obaja rodičia. V zmysle § 28 ZR je súčasťou rodičovských práv a povinností najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. V zmysle tohto zákonného ustanovenia je garantované právo rodičov vychovávať svoje deti a naopak deťom sa zaručuje právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Tento zaručený princíp ochrany práv teda zahŕňa zo strany rodičov zabezpečenie podmienok materiálnej i nemateriálnej povahy k tomu, aby sa dieťa mohlo dostatočne rozvíjať. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k svojim deťom podľa kritérií uvedených v § 62 ods. 2 ZR.

14. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností

a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

15. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že na strane účastníkov konania došlo od poslednej úpravy výživného rozsudkom Okresného súdu Pezinok zo dňa 12.04.2016, sp. zn. 12P/237/2015 - 37 k podstatnej zmene pomerov. Od ostatného rozhodovania súdu uplynula doba vyše siedmich rokov, počas ktorej maloletá A. vyrástla a úmerne veku vzrástli náklady spojené s jej výživou. Maloletá mala v čase poslednej úpravy 2 roky, bola v matkinej celodennej starostlivosti, a jej priemerné mesačné výdavky boli 200 eur. V súčasnosti má 9 rokov, navštevuje ZŠ, je zdravá a jej mesačné náklady na výživu podľa vyčíslenia matky predstavujú cca 379 eur (strava doma 75 eur, strava v škole 32 eur, oblečenie a obuv 20 eur, drogéria 20 eur, lieky a vitamíny 20 eur, voľnočasové aktivity 20 eur, telefón 5 eur, alikvótna časť na bývanie 187 eur), mimo toho má nepravidelné výdavky (zubár, škola v prírode a pod.). Podstatná zmena pomerov nastala taktiež u matky, ktorá v čase predchádzajúcej úpravy výživného bola na rodičovskej dovolenke s maloletou A., poberala rodičovský príspevok v sume 203 eur a rodinné prídavky v sume 23,52 eur a spolu s dcérou žila v rodinnom dome u svojej matky, ktorej prispievala na bývanie sumou 50 eur mesačne, inú vyživovaciu povinnosť nemala. Medzičasom matke pribudla vyživovacia povinnosť k synovi z predchádzajúceho manželstva H. A., nar. XX.XX.XXXX, na ktorého má súdom od otca maloletého určené výživné v sume 250 eur mesačne. Matka je súčasnosti zamestnaná s mesačným čistým príjmom vo výške 850 eur a zároveň poberá rodičovský príspevok vo výške 383 eur na maloletého H.. Býva spolu s oboma deťmi a svojim súčasným, tiež zamestnaným partnerom, v prenajatom byte, kde platí 750 eur mesačne a s výnimkou osobného vozidla Peugeot 307, r. v. 2002 je nemajetná. Pokiaľ ide o otca maloletej, tento v čase poslednej úpravy bol slobodný, nezamestnaný a nemal ďalšiu vyživovaciu povinnosť, ktorý stav sa nezmenil ani v súčasnosti, avšak t.č. je vo výkone trestu odňatia slobody. V ústave je od 18.03.2022 pracovne zaradený, pričom za rok 2022 dosiahol čistú mzdu vo výške 1 582,18 eur, po vykonaných zrážkach mu zostáva čistý mesačný príjem cca 60 eur. Otec bol opakovane odsúdený (sp. 7T/16/19, 3T/66/18, 38T/95/2016 a 2T/90/2013) a jeho trest skončí v 09/2025. S maloletou nemá žiadny kontakt, jeho matka poslala minulý rok dcére na narodeniny balík so sladkosťami a peniazmi, ktoré matka maloletej neprevzala a vrátila ho späť, nechce s ním vôbec komunikovať, ani s jeho rodinou. Otec o maloletú A. má záujem, žiadal matku, aby mu poslala fotky maloletej, ale list ostal bez odozvy. Chce platiť výživné a keď ho prepustia z výkonu trestu, je ochotný pristúpiť na zvýšenie výživného maximálne na 130 eur. Z obsahu spisu vyplýva, že otcovi vykonávajú z odmeny zrážky na výživné v sume cca 50 eur, vo zvyšku je matke vyplácané náhradné výživné.

16. Nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP) je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie aplikuje na zistený skutkový stav nesprávny právny predpis a tiež vtedy, keď síce aplikuje správny právny predpis, avšak tento nesprávne interpretuje.

17. Na základe preskúmania správnosti napadnutého rozsudku dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na správne zistenie skutkového stavu veci, jeho skutkové závery majú oporu vo vykonaných dôkazoch, avšak jeho rozhodnutie vychádza z čiastočne nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke možností a schopností povinného rodiča. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že od posledného rozhodovania o výživnom v roku 2014 nastala taká podstatná zmena pomerov, ktorá odôvodňuje zvýšenie výživného na maloletú A., nie však na sumu, určenú prvoinštančným súdom. Rozdielny záver v otázke ustálenia primeranej výšky zvýšeného výživného je dôsledkom nie celkom správnej aplikácie § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine zo strany prvoinštančného súdu pri uplatňovaní princípu potenciality príjmov otca ako povinného rodiča.

18. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

19. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihľadia len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencialných príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potencionalne) mohol mať

vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojim konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin nim nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúce znaky trestnej činnosti, za ktoré mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až k strate jeho príjmov. Aj v takom prípade je namieste uplatnenie princípu potenciality príjmov. Skutočnosť, že takýmto konaním sa povinný vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na úkor oprávnenej osoby. Opačný výklad ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine by viedol k absurdným dôsledkom, medziiným k tomu, že povinný by sa svojim úmyselným protiprávnym konaním s následnou väzbou a právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody „zbavil“ (alebo mohol „zbaviť“) svojej vyživovacej povinnosti (por. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20. februára 2019 sp. zn. 3Cdo 236/2018, zverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 4/2022 pod č. 42).

20. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru je v prejednávanej veci zrejmé, že na strane povinného otca maloletej nemožno prihliadať len na jeho skutočné príjmy dosahované v čase vyhlásenia rozsudku (mzda vo výkone trestu odňatia slobody), ale treba vychádzať z jeho potencionalných príjmov. Niet totiž pochyb o tom, že pokiaľ otec maloletej bol odsúdený za zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok (rozsudok OS Bratislava V č.k. 2T/90/2013-330 zo dňa 15.10.2013), za prečin zanedbania povinnej výživy (rozsudok OS Pezinok č.k. 38T/95/2016 zo dňa 27.04.2017) za prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických. peňazí alebo inej platobnej karty (rozsudok OS Bratislava V č.k. 3T/66/2018-93 zo dňa 15.03.2018), za prečin sprenevery (rozsudok OS Bratislava V č.k. 7T/16/2019) v dôsledku čoho nemôže naplno využívať svoje možnosti a schopnosti, nejde o takú okolnosť, ktorá môže byť vyhodnotená v jeho prospech, keďže si to spôsobil vlastným zavinením a to úmyselným páchaním trestnej činnosti.

21. Je teda nutné prihliadať na jeho schopnosti a tiež možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky svoje sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. S povinnosťou rodičov venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich náležitého telesného a duševného rozvoja sa nezhoduje, ak niektorý z rodičov sa vyhýba zamestnaniu alebo koná protiprávne.

22. V doteraz uvedených záveroch predostretých odvolacím súdom sa v podstate názory odvolacieho súdu zhodujú s názorom prvoinštančného súdu, a súd prvej inštancie preto správne postupoval tak, že nevzal do úvahy aktuálne nízke príjmy otca, keďže si ich zaviniť sám otec. Súdom prvej inštancie však nesprávne a nedostatočne vyhodnotil reálne možnosti a schopnosti otca maloletej a jeho záver o primeranosti sumy výživného 200 eur nie je (pokiaľ ide o možnosti a schopnosti otca) podložený žiadnymi relevantnými úvahami.

23. Pri určení výšky výživného je okrem ostatných okolností (odôvodnené potreby dieťaťa, príjmy a výdavky druhého rodiča, počet vyživovacích povinností a pod.) treba nepochybne vychádzať aj z príjmu, ktorý by otec s ohľadom na svoje možnosti a schopnosti dané jeho fyzickým stavom, vekom, pracovnými skúsenosťami, zameraním, dopytom a ponukou na trhu práce mohol dosahovať, pokiaľ by vlastným zavinením nebol vo výkone trestu. V prípade otca maloletej sa jedná o zdravého muža v produktívnom veku (otec v konaní netvrdil, že by mu zdravotný stav bránil zamestnať sa), ktorý v minulosti striedal viaceré krátkodobé zamestnania pomocného charakteru, resp. bol často nezamestnaný. Odvolací súd vychádzajúc zo štatistických údajov platných pre Slovenskú republiku ustálil, že otec by bol schopný ako robotník, resp. zamestnanec bez kvalifikácie dosahovať minimálnu hrubú priemernú mesačnú mzdu, ktorá v r. 2020 bola vo výške 580 eur (čistá mzda cca 477 eur), v r. 2021 bola vo výške 623 eur (čistá mzda cca 508 eur), v r. 2022 bola vo výške 646 eur (čistá mzda cca

526 eur) a v r. 2023 vo výške 700 eur (čistá mzda cca 569 eur), čo predstavuje priemerný čistý príjem za uvedené obdobie 520 eur netto.

24. Z takto ustálenej potenciálnej čistej mesačnej mzdy otca potom odvolací súd dospel k záveru, že zvýšenie výživného otca na maloletú A. je dôvodné, avšak nie v takom rozsahu, aký stanovil súd prvej inštancie. Za primerané zisteným okolnostiam prípadu považoval odvolací súd zvýšenie výživného na maloletú zo sumy 100,- eur mesačne na sumu 140,- eur mesačne. Takáto výška výživného zodpovedá zaužívanej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu, podľa ktorej výživné, ktoré hradí povinný rodič, by malo predstavovať od 20 % do 30 % jeho čistého príjmu na všetky ním vyživované osoby (por. napr. rozhodnutia č. k. 11CoP/50/2021 z 30. novembra 2021, č. k. 26CoP/26/2021 z 19. mája 2021, č. k. 24CoP/64/2020 z 10. marca 2021, č. k. 23CoP/87/2018 z 20. mája 2019), čo v prípade súdom ustáleného čistého potenciálneho príjmu otca 520 eur predstavuje sumu výživného vo výške od 104 eur po 156 eur na maloletú A. ako jeho jedinú vyživovacu povinnosť. Rozhodovanie v súlade s ustálenou judikatúrou je naplnením požiadavky spravodlivého procesu a princípu právnej istoty vyjadreného v čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP. Účastníci konania legitímne očakávajú, že ich vec bude rozhodnutá za obdobnej skutkovej a právnej situácie rovnakým spôsobom. Suma 140 eur predstavuje z vyššie uvedeného potenciálneho čistého mesačného príjmu otca cca 27 %, ktoré výživné zodpovedá zmeneným pomerom na strane účastníkov konania a zohľadňuje výlučnú osobnú starostlivosť matky o maloletú, ako aj skutočnosť, že otec nad rámec výživného na maloletú ničím iným neprispieva.

25. Odvolací súd pripomína, že hoci zistené odôvodnené potreby na strane maloletej by za iných okolností opodstatňovali zvýšenie výživného na vyššiu sumu než 140 eur, odôvodnené potreby maloletého dieťaťa však predstavujú len jedno z kritérií pre rozhodnutie súdu, ktorý zároveň musí vychádzať z možností a schopností rodičov a rešpektovať v neposlednom rade pravidlo zakotvené v § 62 ods. 2 veta druhá Zákona o rodine, v zmysle ktorého sa dieťa podieľa na životnej úrovni svojich rodičov a toto platí či už v pozitívnom alebo negatívnom zmysle. V zásade teda životná úroveň maloletého dieťaťa vždy kopíruje životnú úroveň rodiča, čo v danom prípade znamená, že preukázateľne nižšia životná úroveň otca maloletej sa musí premietnuť aj do výšky súdom určeného výživného.

26. Pokiaľ teda otec maloletej v odvolaní namietal, že suma 200 eur určená súdom prvej inštancie presahuje jeho súčasné schopnosti a možnosti, odvolací súd mu dal za pravdu, nie však z toho dôvodu, že otec sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, ale z dôvodu, že uvedená suma nezodpovedá jeho reálnym schopnostiam a možnostiam a jeho majetkovým pomerom.

27. Vzhľadom k zvýšeniu výživného od podania návrhu na súd vznikol otcovi ku dňu vyhlásenia rozsudku prvoinštančným súdom nedoplatok na zročnom výživnom, teda za dobu od 11.03.2020 do 31.03.2023. Pri jeho výpočte súd zohľadnil jednak termín splatnosti (15. deň v mesiaci vopred) a jednak výživné, ktoré otec dovtedy platil podľa pôvodného rozhodnutia, t.j. 100 eur mesačne, pričom je irelevantné, či časť z neho matke bola poukazovaná formou náhradného výživného. V uvedenom období otec pri výške zvýšeného výživného v sume 140 eur mal zaplatiť sumu 5.135 eur, vypočítané ako pomerná časť zvýšeného výživného za 21 dní mesiaca marec 2020 (140 eur : 31 dní x 21 dní), t. j. 95 eur + výživné 140 eur za mesiace apríl až december 2020 (9 x 140) t.j. 1.260 eur + výživné 140 eur za mesiace január až december 2021 (12 x 140) t.j. 1.680 eur + výživné 140 eur za mesiace január až december 2022 (12 x 140) t.j. 1.680 eur + výživné 140 eur za mesiace január až marec 2023 (3 x 140) t.j. 420 eur, celkovo 5.135 eur (95 + 1.260 + 1.680 + 1.680 + 420). Podľa pôvodného rozsudku však zaplatil iba 3.632 eur, vypočítané ako pomerná časť pôvodného výživného 100 eur za 10 dní mesiaca marec 2020 (100 eur : 31 dní x 10 dní), t. j. 32 eur + výživné 100 eur za mesiace apríl až december 2020 (9 x 100) t.j. 900 eur + výživné 100 eur za mesiace január až december 2021 (12 x 100) t.j. 1.200 eur + výživné 100 eur za mesiace január až december 2022 (12 x 100) t.j. 1.200 eur + výživné 100 eur za mesiace január až marec 2023 (3 x 100) t.j. 300 eur, celkovo 3.632 eur (32 + 900 + 1.200 + 1.200 + 300). Nedoplatok tak predstavuje rozdiel medzi nimi a to 1.503 eur (5.135 – 3.632).

28. Podľa § 232 ods. 3 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

29. V zmysle vyššie citovaného ustanovenia má súd možnosť lehotu troch dní na plnenie predĺžiť a určiť, že peňažné plnenie možno plniť v splátkach. Pri priznaní výhody splátok súd zohľadňuje najmä výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť povinnej osoby a v konaní prejavenu snahu o plnenie.

Je pritom na úvahe súdu, či po oboznámení sa s relevantnými skutočnosťami výhodu splátok umožní alebo nie, v akom rozsahu a za akých podmienok. V zmysle ustálenej judikatúry slovenských súdov výška splátok musí byť primeraná výške priznaného plnenia tak, aby bol dlh zaplatený najneskôr do troch rokov. Vzhľadom na celkovú sumu nedoplatku a s prihliadnutím na pomery otca maloletej bol odvolací súd toho názoru, že je dôvodné povoliť otcovi splátky a to v sume 42 eur, teda tak, aby dlžná suma bola uhradená pred uplynutím troch rokov, teda v primeranom horizonte. Splátky budú pritom splatné spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

30. S poukazom na uvedené, odvolací súd s použitím § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že výživné otca na maloletú A. zvýšil zo sumy 100 eur mesačne na sumu 140 eur mesačne s účinnosťou od podania návrhu na súd, teda od 11.03.2020, čím zmenil rozsudok Okresného súdu Pezinok, č. k. 12P/237/2015 - 37 zo dňa 12.04.2016 v časti výšky výživného na maloletú A. a zároveň otcovi povolil splácať dlh na zročnom výživnom tak ako je u vedene vyššie.

31. Konanie o vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je konaním, v ktorom v zmysle § 52 CMP platí pri náhrade trov generálna klauzula, podľa ktorej žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Ich náhrada prichádza do úvahy vtedy, ak niektorý zo subjektov zaviniel trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli (§ 53 CMP), alebo aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé (§ 54 CMP). Keďže došlo k zmene rozhodnutia bolo povinnosťou odvolacieho súdu rozhodnúť o náhrade trov konania v oboch inštanciách (§ 396 ods. 2 CSP).

32. O trovách prvoinštančného ako aj odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle cit. § 52, § 58 CMP a § 396 ods. 2 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, keď podmienky pre prelomenie generálnej klauzuly nevyšli v konaní najavo.

33. Senát krajského súdu uvedené rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák.č. 233/1995 Z.z., alebo ak ide o rozhodnutie o starostlivosti o maloletého, styk s maloletým alebo inú ako peňažnú povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa štvrtej časti CMP.